

**Проактивний підхід при управлінні проектами та програмами
агропромислового комплексу**

Автори: *Ітченко Д. М., Дорош М.С.,*

Чернігівський державний інститут економіки і управління

В умовах сучасних фінансових криз постає питання про першочергові дії, спрямовані на розроблення стратегій, тактик, моделей, методів та механізмів проактивного управління з метою недопущення негативного впливу кризових явищ під час реалізації проектів та програм, в тому числі в аграрному секторі [1].

Ефективне управління проектами агропромислового комплексу вимагає чіткої структуризації як самих проектів, так і системи управління ними, що досягається загальними методами декомпозиції та поділом проекту на підсистеми, а системи його управління – на відповідні компоненти, що є ефективним з точки зору управління ними [2].

Слід зазначити, що для ефективного досягнення вище наведених задач не достатньо лише розробити спеціальні моделі та описати відповідні методи їх реалізації, необхідно також створити діючий механізм проактивного управління проектом, який би об'єднував ряд моделей і методів в єдину структуру, метою якої є створення таких управлінських дій, які будуть здатні коригувати хід реалізації проекту в заздалегідь прогнозованому і необхідному для менеджера напрямку.

На рис. 1 наведено систему механізму реалізації проактивного управління, що об'єднує в собі сукупність методів і моделей проактивного управління реалізації регіональних проектів і програм в аграрному секторі.

Першим етапом системи проактивного управління проектами є обґрунтований вибір моделі життєвого циклу проекту в залежності від життєвого циклу програми, в межах якої він реалізується.

Для досягнення максимальної ефективності при виборі необхідно створити умови, в яких життєвий цикл проекту та програми в цілому буде керованим, а також виконати специфікацію процедур експертизи альтернатив і прийняття рішень в межах життєвого циклу даної програми [3].

На основі обраної моделі для прийняття рішень необхідно визначити пріоритетність проектів, що реалізуються в рамках життєвого циклу програми. Для цього на другому етапі можна використовувати методи дослідження операцій, а саме методи лінійного програмування.

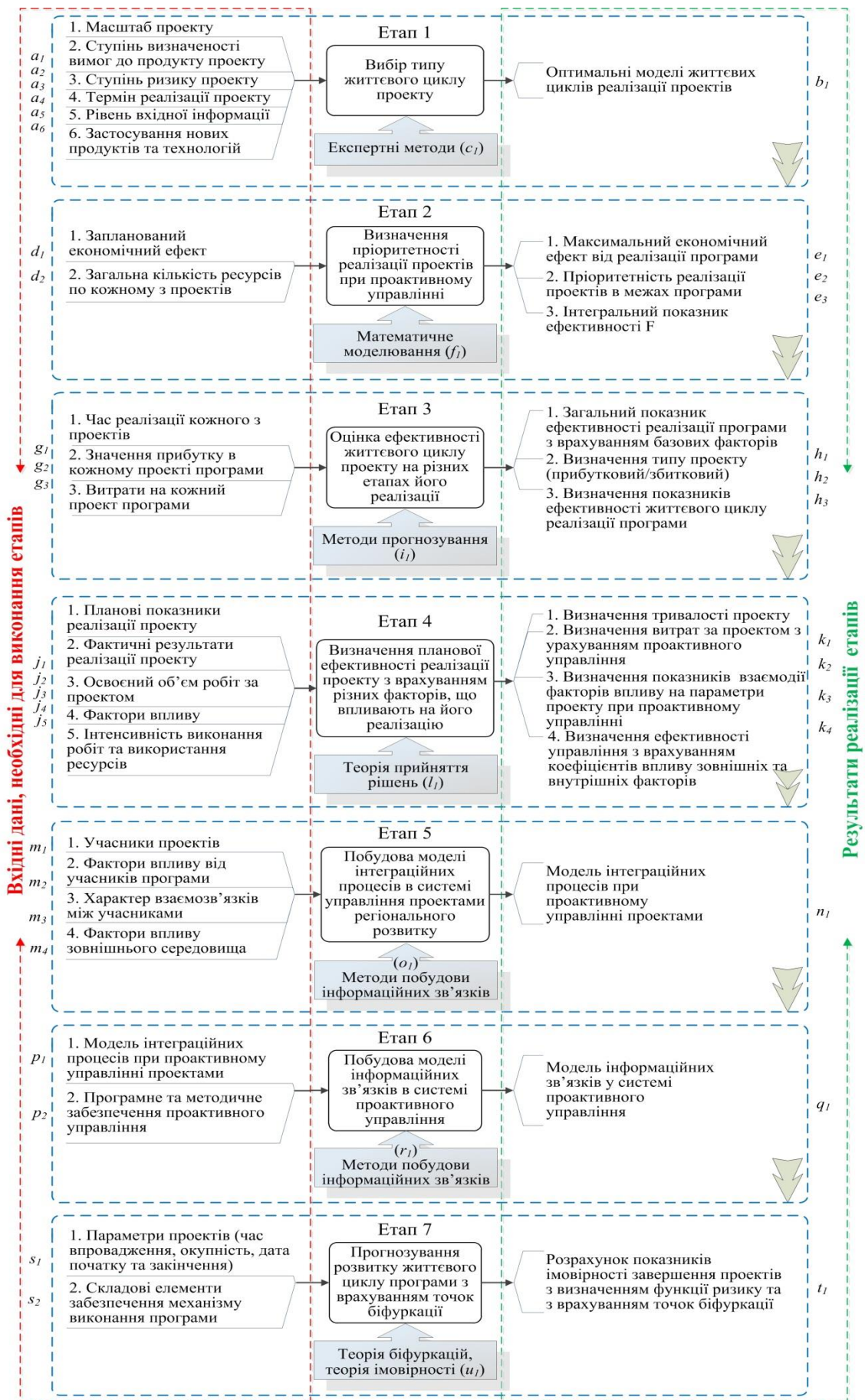

Рис. 1. Система механізму реалізації проактивного управління в агропромисловому комплексі

Одним з прикладів інтеграції інструментів дослідження операцій у планування та управління проектами є лінійка програмних продуктів Primavera або Microsoft Project фірми Microsoft. Вони розроблені на основі методів CPM та PERT, що входять до задач планування та управління і є моделями процесів планування та управління складними проектами [4].

Наступним етапом формування механізму проактивного управління проектом є оцінка ефективності життєвого циклу на різних етапах його реалізації, враховуючи різні сценарії при прийнятті ключових рішень. Один з можливих варіантів реалізації подібних прогнозів є застосування інструментів теорії прийняття рішень.

На наступному етапі основною задачею проактивного управління є забезпечення досягнення заданих параметрів проекту з врахуванням факторів впливу, що діють протягом всього життєвого циклу реалізації проектів та програми. Використання планових, фактичних показників та показників освоєного об'єму дозволяє отримувати додаткову інформацію про хід реалізації проекту та дає можливість виконувати прогнози і задавати керуючі впливи на хід виконання проекту.

Для успішної реалізації проектів та програм головним управлінням агропромислового розвитку необхідно створити проміжні функціональні рівні управління, в тому числі і рівень проактивного управління. В результаті чого має бути створена така організаційна структура, яка була б спрямована на адаптацію проектів та програм під конкретні підприємства шляхом внесення додаткових рекомендацій стосовно кожного етапу реалізації проекту.

Інформатизація процесів є одним з невід'ємних елементів при проактивному управлінні, що обумовлено високою складністю процесів обліку, планування, а особливо прогнозування та контролю, які здійснюються на різних рівнях, починаючи з підприємств і завершуючи державним управлінням.

Зважаючи на необхідність застосування спеціалізованих програмних продуктів, що направлені безпосередньо на прогнозне управління, в дослідженні був розроблений новий програмно-прикладний модуль «ProjectControl 1.0», головне вікно якого наведено на рис. 2. В основу розробки модулю були покладені основні принципи методики освоєного об'єму, методи оцінки тривалості реалізації робіт, проектів та програм, деякі елементи статистичної оцінки даних та ін.

Останнім етапом даного механізму є прогнозування подальшого розвитку життєвого циклу програми з врахуванням точок біфуркації.

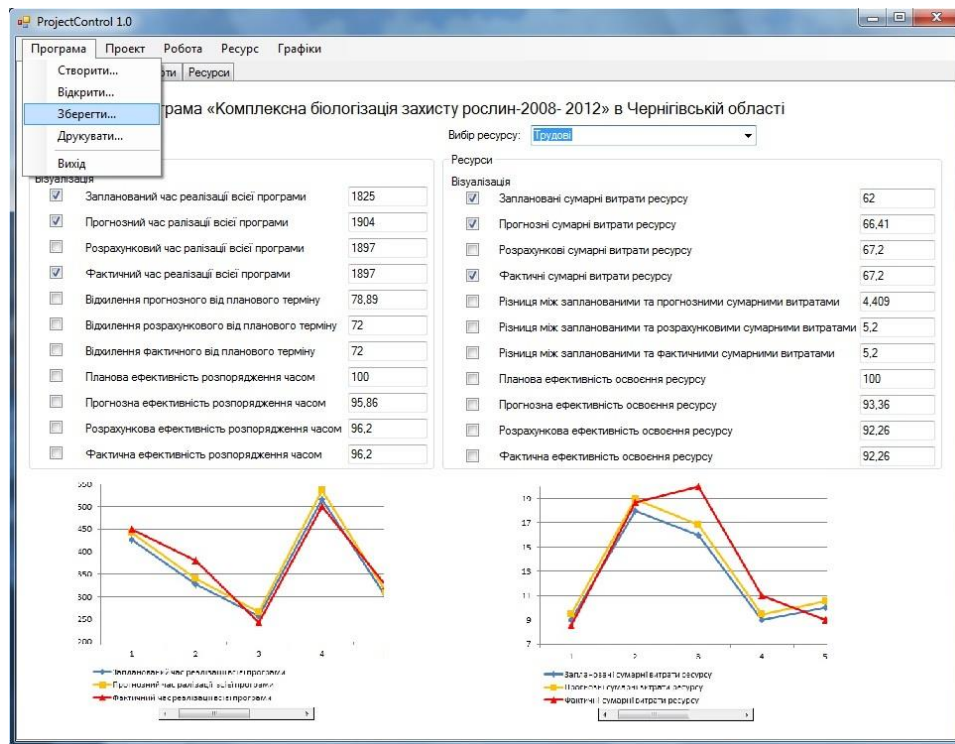

Рис. 2. Головне вікно програмного модулю «ProjectControl 1.0»

Прогнозування розвитку життєвого циклу програми здійснюється на основі вихідних даних, отриманих на попередніх етапах. Застосування на цьому етапі елементів теорії катастроф дозволяє визначити можливі межі існування проектів та межі їх стійкості до впливу можливих зовнішніх і внутрішніх факторів.

Висновки: Отже, використання такого підходу дає можливість більш ефективно застосовувати наявний інструментарій управління проектами, а також запропоновані методи та моделі проактивного управління при реалізації регіональних проектів та програм агропромислового комплексу.

Список літератури:

1. Бушуєва Н.С. Проактивне управління програмами розвитку фінансових установ в умовах турбулентного оточення / Н.С. Бушуєва, Р.Ф. Ярошенко, Т.О. Ярошенко // Управління розвитком складних систем. – 2011. – Вип. 7. – С. 16-19.
2. Бушуєва Н.С. Системная формализация управления проектами в рамках проактивного подхода к развитию организаций / Н.С. Бушуєва, Л.Д. Мисник, Н.Н. Алексеенко // Управление проектами и развитие производства: Сб.науч.раб. - М.: изд-во ВНУ им. Даля, 2009. - № 2 (30). - С. 5-11.
3. Баркалов С.А. Минимизация упущенной выгоды в задачах управления проектами / С.А. Баркалов, В.Н. Бурков. – М.: ИПУ РАН, 2001. – 56 с.
4. Бурков В.Н. Как управлять проектами / В.Н. Бурков, Д.А. Новиков. – М.: Синтег, 1997. – 188 с.